

Vaaranlampien puisto- ja liikunta-aluesuunnitelman selostus

Kohde Vantaan kaupunki laatii yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa Vaaralassa ja Jakomäessä sijaitsevien lampien puisto- ja liikunta-aluesuunnitelmaa. Vantaan suunnittelualue sijaitsee Vaaran (93) kaupunginosassa. Puisto rajautuu etelässä Porvoonväylään ja Helsingin puolella sijaitsevaan Slåttmossenin luonnonsuojelualueeseen, idässä ja pohjoisessa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueisiin sekä Tilustiehen ja Kuussillantiehen ja lännessä Somerikkotiehen.

Vantaan suunnittelualue sijaitsee pääosin Vantaan kaupungin omistamalla maalla, osittain toistaiseksi yksityisellä maalla. Alue on osoitettu asemakaavassa lähivirkistysalueeksi (VL), urheilu- ja virkistyspalveluiden alueeksi (VU), vesialueeksi (W) ja suojaviheralueeksi (EV).

Vantaan kaupungin suunnittelualueen pinta-ala on noin 17 ha. Molempien kaupunkien yhteenlaskettu suunnittelualueen kokonaispinta-ala on n. 22 ha.

Lähtökohdat

Suunnittelun tavoitteena on kehittää Vaaran ja Jakomäen lampien alueen virkistyspalveluita ja tehdä uimisesta nykyistä turvallisempaa. Uimarannat virallistetaan ja alueen reitistöä parannetaan ja laajennetaan. Helsingin puolella sijaitsevaa nykyistä koira-aitausta muokataan ja sen yhteyteen rakennetaan koko aluetta palveleva pysäköintialue. Suunnittelu tehdään yhteistyössä Helsingin kaupungin kanssa.

Suunnittelualueella on paljon luontoarvoja, jotka otetaan toimintojen sijoittelussa ja reittien linjausten suunnittelussa huomioon.

Alueella sijaitsee yhteensä neljä pohjavesilampea. Kolme lammista sijaitsee Vantaan suunnittelualueella ja yksi Helsingin puolella. Vantaan eteläisin lampi, sekä Helsingin puolella sijaitseva lampi suunnitellaan ihmisten uimakäyttöön. Pohjoiset lammet ovat luonnontilaisina hoidettavia niiden luontoarvojen takia. Lampien itäpuolella suunnittelualueeseen kuuluu metsäaluetta, jonka läpi suunnitellaan uudet kävely-, pyöräily- ja latuyhteydet, jotka johtavat pikaraitiotielle idässä ja Porvoonväylälle etelässä.

Alueen siistimisellä ja uimarantojen virallistamisella pyritään estämään alueella nykyisin tapahtuvaa ei-toivottua toimintaa sekä tekemään alueesta käyttäjälle turvallisemman. Puisto- ja liikunta-alueen ja reittien on tarkoitus palvella pääasiassa lähialueen asukkaita, mutta uintimahdollisuus tulee houkuttelemaan käyttäjiä myös kauempaa.

Suunnitelman sisältö

Vantaan niin kutsutun Vaaranlampen rannalle on esitetty seuraavat toiminnot ja varusteet: ulkosuihku, kuntoilupaikka, penkkejä, pyöräpysäköintiä sekä huoltorakennus pukusuojilla, wc-, suihku-, sosiaali- ja varastotiloilla. Helsingin niin kutsutun Sydänlampen rannalle suunnitellaan vastaavien toimintojen lisäksi piknikpöytiä ja varaudutaan mahdollisen talviuintilaiturin toteutukseen ja varataan tila

liikkuvalla kioskilla. Liikkuvan kioskin paikan viereen tehdään tapahtumasähköpiste. Uimarantojen väliselle uudelle nurmipintaiselle alueelle tulee lisäksi lisää piknikpöytiä ja molempien rantojen läheisyydestä varataan paikat mahdollista grillipaikkaa varten.

Uintikäyttöön suunniteltavat lammet ruopataan ja uimarantojen pohjat muotoillaan niin, että ne viettävät tasaisesti ja mahdollisimman loivasti.

Uusi pysäköintialue sijoittuu Helsingin puolelle Somerikkotien ja nykyisen koira-aitauksen väliin. Pysäköintipaikkoja on 39 kpl. Alueen pohjoispuolelle on lisäksi merkitty alue, jolle pysäköintiä voi tarpeen mukaan tulevaisuudessa laajentaa (14 AP). Pysäköintialue tullaan auraamaan vain osittain ja auraamatonta osaa käytetään pysäköintialueen lumen läjitysalueena, jotta sulamisvedet ohjautuvat hulevesiviemäriin, eivätkä imeydy pohjavesialueen maaperään.

Nykyisen koira-aitauksen (Helsingin puolella) isojen koirien puolta on hieman pienennetty ja pienten koirien puoli on siirretty pysäköintialueen alta isojen koirien aitauksen eteläpuolelle. Aitauksille rakennetaan uudet sisääntuloalueet sekä kalusteet ja varusteet uusitaan.

Nykyiseen reitistöön on suunnitelmassa esitetty täydennyksiä sekä tarvittavilla osuuksilla reittien parannuksia. Puiston pääreitti kulkee länsi-itäsuuntaisesti suunnittelualueen läpi Somerikkotien kiertoliittymästä Helsingin puolella Tilustielle Vantaan puolella. Reitti toimii uimarantojen pelastus- sekä huoltoreittinä. Puistoreitit rauhoitetaan turhalta ajolta niiden alkuun sijoitettavilla ajoesteillä. Suunnittelualueen itäosan läpi suunnitellaan pohjois-eteläsuuntainen kävely-, pyöräily- ja latuyhteys Tilustien ja Rajakylänpolun välille.

Pohjoisempien lampien ympäristön reittejä kunnostetaan nykyistä polkumaisemmiksi päälylystämällä ne hakkeella. Pohjoisimman lammen luoteisreunalla ranta on loiva ja kostea, ja nykyisen reitin kohtaan sijoitetaan pitkospuumainen kulkutasanne. Nykyinen silta kunnostetaan erillisenä hankkeena.

Pintamateriaalit, kasvillisuus ja rakenteet

Käytävät ovat pääasiassa kivituhkapintaisia. Alueen polkumaisia yhteyksiä päälylystetään puuhakkeella. Myös kuntoiluvälineiden sekä pyörätelineiden alustaksi asennetaan puuhaketta. Pysäköintialue asfaltoidaan ja sille tehdään pohjavesisuojaus.

Nykyistä puustoa säilytetään mahdollisimman paljon. Vaarallisia puita poistetaan reittien varrelta ja toiminnoille tehdään paikoin lisää tilaa. Uimarannan näkyvyyttä parannetaan harventamalla rantojen puustoa. Alueen itäosassa esiintyy runsaasti lahokaviosammalta. Uudet reitit linjataan lahokaviosammaleen itiöpesäkkeiden ohitse. Myös liito-oravan kolopuu (havaittu vuonna 2021) on huomioitu reittien linjauksessa. Uusien reittien ja latupohjan yhteydessä kaadettavat puut jätetään alueelle lahoppuiksi. Olemassa olevia lahopuita siirretään tarpeen mukaan uusien reittien alta sellaisenaan. Alueen luonnonhoito tarkentuu puistosuunnittelun edetessä.

Pyörätelineitä (malli: leveä runkolukitusteline) sijoitetaan uimarantojen yhteyteen. Penkkejä sijoitetaan uimarannan lisäksi muutamaan kohtaan puistokäytävien varrelle.

Uimarannan läheisyyteen sijoitetaan jätteiden kierrätyspiste isoilla jätessäiliöillä. Puistokäytävälle, puiston sisääntulojen yhteyteen sijoitetaan lisäksi pienempiä roska-astioita. Pysäköintialueen sekä rannan yhteyteen pystytetään alueopasteet. Lampien ja alueen luontoarvoista tiedotetaan infotauluilla.

Valaistus

Alueen länsi-itäsuuntainen pääreitti, reitti pysäköintipaikalta uimarannalle (Helsingin uimalammen länsireunalla), pohjois-eteläsuuntainen kävely-, pyöräily- ja latuyhteys Tilustien ja Rajakylänpolun välillä, sekä suunnittelualueen eteläreunalla kulkeva metsäreitti valaistaan puistokäytävävalaisimilla. Lisäksi valaistaan Helsingin puolella uimarannan rakennuksen edustaa rakennuksen seinään kiinnitettävillä valaisimilla sekä pysäköintialue ja koira-aitaukset pylväisvalaisimilla. Valaistus on kesäaikaan poiskytkettynä, ihanteellisesti toukokuusta syyskuuhun, jotta siitä on mahdollisimman vähän häiriötä eri lajeille kuten lepakoille. Valaistuksessa pyritään minimoimaan valosaaste ympäröiville alueille suuntaamalla valo alaspäin reittien pintaa kohti. Valaistuksen suunnittelu tarkentuu jatkosuunnitteluvaiheessa.

Tasaus ja kuivatus

Reittien tasaus noudattelee pääosin nykyisiä tasauksia. Uimarantojen pelastusreittiä, eli itä-länsisuuntaista pääreittiä loivennetaan Helsingin puolella reilusti nykyisestä 8%:iin, turvallisen pelastusreitin mahdollistamiseksi. Lampien ja maaston muokkaus tehdään harkiten, pohjaveden ja uimalampien veden laadun säilyttämiseksi. Reittien kuivatus hoidetaan rummuilla ja tarvittavilta osin avo-ojilla. Pysäköintialueen (Helsingin puolella) tasaus laskee reunatukia kohden. Reunatuot estävät vesien valumisen maastoon.

Uimarantojen suihku-, wc- ym. tilat liitetään kunnallistekniikkaan. Tiloihin tuodaan sähkö- ja vesijohto sekä jätevesiviemäri. Jätevedet johdetaan alueelta pois pumpaamalla. Kunnallistekniset verkostot toteutetaan nykyisten tai uusien raittien mukaisesti ja liitokset nykyiseen verkostoon tehdään Helsingin puolella suunnittelualueen lounaiskulmauksessa.

Pysäköintialueelle tehdään pohjavesisuojaus. Hulevedet ja lumen sulamisvedet käsitellään öljynerotuskaivoissa, josta ne johdetaan hulevesiviemäriin.

Varsinaisen suunnittelualueen eteläpuolella hulevesiviemäri purkautuu nykyisin avo-ojaan, joka sijaitsee pohjavesialueella. Hulevesien purku tullaan jatkossa viemään hulevesiviemäriin pidemmälle pohjavesialueen ulkopuolelle tai vaihtoehtoisesti oja suojataan esimerkiksi bentoniittimatolla.

Esteettömyys

Suunnitteluratkaisut täyttävät esteettömyydelle asetetun perustavoitetasen. Uimarantojen huoltorakennuksiin suunnitellaan esteettömät wc-tilat, jotka toimivat samalla liikkumisesteisen pukutiloina. Helsingin puolen rannalla on esteetön pääsy veden ääreen kivituhkapintaista luiskaa pitkin. Pysäköintipaikalla, lähimpänä rantaa oleva autopaikka on varattu liikkumisrajoitteisille. Piknikpöytä- ja penkkimalli valitaan pyörätuolinkäyttäjät huomioon ottaen ja osa penkeistä määritellään erikoiskorkeiksi.